

Remissvar till betänkande "Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst Sverige (SOU 2018:18).**Kyrkan som en demokratiskt integrerande faktor i ett mångsidigt Sverige.**

Dansk Sømandskirke i Göteborg (tidigare Dansk Koloni- og Sømandskirke i Göteborg, Den Danske Kirke i Göteborg eller Danska Kyrkan) har varit en integrerad del av ett religiöst skiftande Sverige sedan 1953. Den Dansk Sømandskirke i Göteborg (nedan kallat Kyrkan) är en icke-statlig organisation, som genom sitt medlemskap i Danske Sømmand- och Udlandskirker, DSUK, är kopplat till Folkekirken i Danmark. Kyrkans präst är utbildad i Danmark och i sitt ämbete är underställd tillsyn från danska folkkyrkans biskop i Köpenhamn. Juridiskt och ekonomiskt är kyrkan en självständig svensk förening. Kyrkans drift och verksamhet finansieras huvudsakligen genom medlemsbidrag, aktiviteter, samlingar, gåvor och bidrag från stiftelser och svenska myndigheter. Kyrkan är demokratisk strukturerad med kyrkoråd och årsstämma där alla medlemmar över 18 år och barn som är konfirmerade har rösträtt, vilket uppmuntrar unga att delta i demokratin.

Sedan de första danska flyktingarna kom till Sverige under kriget, har danskar i Göteborg samlats kring danska versionen av den evangelisk-lutherska läroplanen. Detta skedde först i lånade lokaler, men danska utvandrare skaffade medel till en dansk kyrka 1953. I Kyrkan har utvandrarna kunnat samlas under tiden som de har blivit integrerade i sitt nya samhälle. I kyrkan kan danskarna hjälpa varandra med förståelse för skillnaderna mellan våra grannar, så att de snabbt kan bidra till och delta i det demokratiska arbetet med att bygga Sverige. Med andra ord, i kyrkan, kunde danskarna hitta en trygghet medan de fann sig i det svenska samhället. Utvandrarnas och barnbarnens barn har vuxit upp som en del av det svenska samhället, men genom kyrkan har de kunnat behålla en förståelse för föräldrarnas bakgrund och normer. Kyrkan har därigenom givit barn och barnbarn möjlighet till bättre integration utan att förskjuta familjens bakgrund. Utvandrarnas barn har således blivit en fullvärdig del av det svenska samhället och uppfattar sig som svenskar. Precis som danskarna har blivit en välintegrerad del av den svenska demokratin, där en majoritet nu också blir svenska medborgare efter att Danmark beviljat dubbelt medborgarskap.

Det kommer fortsatt många danskar till Sverige under en kortare eller permanent period. Vissa danska är utstationerade av danska företag eller värvas av svenska företag på grund av den speciella kompetensen som saknas i ett alltmer specialiserat samhälle. Andra kommer till Sverige på grundval av dansk lagstiftning om familjeåterförening och med syftet att återvända till Danmark när det blir möjligt för dem att få sin make/maka och barn att återvända. Andra kommer till Sverige för att bli en del av det demokratiska svenska samhället.

Det är kyrkans uppfattning att många etniska baserade trossamfund, som Danska Kyrkan, tjänar som en väg in i det svenska samhället. Därför anser kyrkan att de etniska baserade trossamfunden är av viktig demokratisk betydelse och att fortsatt ekonomiskt och organisatoriskt stöd är en viktig grundpelare för framtida integration.

Registrering av medlemmar och deltagare

Förutom kyrkans ordinarie arbete med gudstjänster, kyrkliga handlingar och diakoni, har en del av kyrkans verksamhet sedan starten varit kopplade till diakonalt arbete i hamnen i Göteborg. Där besöker kyrkans sjömanspräst dagligen danska, svenska och andra nationaliteters sjömän på deras fartyg. Här kommer sjömansprästen i kontakt med ett 30-tal svenska sjömän bosatta i Sverige varje vecka. De svenska sjömännen som prästen möter ombord på fartygen registreras inte med namn och adress, men framgår i sjömansprästens statistik av besökta sjömän. Förutom svenska sjömän möter sjömansprästen även danska, östeuropeiska och asiatiska sjömän som, även om de inte är bosatta i Sverige, kommer till den svenska hamnen. Sjömansprästen besöker ca 20 skepp varje månad, och Kyrkan menar att detta diakonala arbete är mycket viktigt arbete, bland annat eftersom sjöman är en yrkesgrupp som ligger på andraplats i självmordsstatistiken. Tidigare var Kyrkan inte en del av SST, men fick ett fast bidrag som ett erkännande, tillsammans med andra såsom norska sjömanskyrkan i Sverige. Detta bidrag var oberoende av medlemsantalet och bland annat baserat på sjömansprästens stora diakonala arbete bland sjömännen i Göteborgs hamn.

Kyrkan föreslår att sjömansprästens diakonala arbete på fartyg i svenska hamnar blir erkänt i statistiken, så att de som besöks räknas på samma sätt som andra som betjänas. Detta oavsett om de är bosatta i Sverige eller bara besättningsmedlemmar på ett fartyg som kommer till svenska hamnar. Kyrkan föreslår också att eventuella krav på registrering av sjöfolk för statistikens skull, samt hur detta skall gå till på ett granskningssäkert sätt, bör kunna ske i överenskommelse mellan SST och Sjömanskyrkan. Vi föreslår också att ett sådant system även gäller för andra trossamfund om de skulle ta sig an detta viktiga diakonala arbete i de svenska hamnarna.

Rapporten föreslår att trossamfund i framtiden måste ha minst 1000 medlemmar/betjänade och varit i Sverige i minst 5 år. Det är ingen tvekan om att vi med våra 65 års kyrkliga arbete i Sverige lever upp till senare delen av kravet. På grund av stödordningen före 2015 har kyrkan dock inte traditionellt registrerat alla deltagare till våra gudstjänster och kyrkliga handlingar. Dessutom har de flesta utvandrade danskarna haft en felaktig föreställning om att kyrkans samband med den nationella kyrkan i Danmark innebar att de automatiskt blev medlemmar i Sverige. Först med de nya reglerna för registrering av medlemmar och deltagare i kyrkans religiösa handlingar och aktiviteter, har kyrkan börjat en mer systematisk registrering. De nya villkoren och reglerna har också orsakat kyrkan många problem. Kraven på individuella signaturer för varje medlemskap/betjäning och andra ändringar av reglerna i förhållande till vår tidigare situation före 2015 har gjort vårt arbete med registreringen svår. Dessutom har registrering endast kopplats till vår permanenta kyrka i Göteborg, medan kyrkans arbete i Skåne, Småland och Stockholm inte omfattades av registreringen. Det beror på att platserna främst har betjänats av olika besökspräster eller pensionerade danska präster. I förlängningen, efter att man infört det nya systemet där vi bör ha minst 1.000 medlemmar, kommer vi att starta ett arbete med att formalisera våra församlingar i Stockholm, Småland och Skåne och integrera dem i en struktur med vår församling i Göteborg i ett nationellt religiöst samfund med en demokratiskt vald styrelse.

Detta arbete är inte lätt, eftersom det i första hand är frivilliga krafter som ska hjälpa till att formalisera och samla in och registrera medlemmar och regelbundna deltagare som av olika skäl inte vill bli medlemmar men deltar i kyrkans aktiviteter, samtidigt som vi måste se till att detta sker i enlighet med de nya GDPR-reglerna.

Vi tycker att kraven för stöd låter rimliga och vi välkomnar att reglerna görs mer jämställda. Men den tidshorisont som föreslås med start från 2020 är kortare än vad vi bedömer att vi kan uppnå utifrån arbetets omfattning. Därför föreslår vi en övergångsperiod där vi och andra minoritetssamfund får en respit på 3-4 år med ett graderat stöd tills vi möter minimikravet.

Medlemsregistrering och avgiftshjälp

För ett litet religiöst samfund, där frivilligt arbete är ryggraden i organisationen, är medlemsregistreringen ett omfattande arbete. Vi är i kontakt med många fler som vill ha medlemskap än personer som registrerar sig. Ett av problemen här är att människor vill ha enkelhet. De vill vara medlemmar och betala för kyrkans arbete, men det ska vara lätt. Signaturer på papper och sändning till kyrkan via post är tydligen något som gör att tanken ofta förblir tanke. På samma sätt bör det vara enkelt att betala in sitt medlemskap till kyrkan.

Kyrkan föreslår att medlemskap per internet möjliggörs för religiösa samfund och föreningar i Sverige som sådana, och kostnaden för registrering genom exempelvis BankID vid att staten upprättar en Internetbaserad portal där föreningar, organisationer och religiösa samfund får sina medlemmar via. Detta kommer åtminstone att underlätta våra ansträngningar att nå 1000 medlemmar inom den aktuella tidsgränsen. Precis som det säkert kommer att hjälpa många andra föreningar att få medlemmar och därigenom stärka föreningslivet i det demokratiska Sverige.

För närvarande är det möjligt för trossamfund att få avgiftshjälp på lika villkor med Svenska Kyrkan. Detta är ett attraktivt erbjudande, eftersom en stor del av de små trossamfundens frivilliga arbete går åt till att få in medlemsavgifter. Tyvärr är kostnaden för att etablera systemet oöverstigligt hög för ett mindre trossamfund som vårt. Samtidigt kan vi förstå att samfundet som utnyttjar avgiftshjälpen lättare får betalningar från medlemmar och lättare behåller medlemmar och ännu lättare får nya medlemmar på grund av hjälpen.

Vi föreslår att alla trossamfund ges lika villkor, så att det inte är organisationens storlek och ekonomi, som är avgörande för om det är möjligt för varje trossamfund att få avgiftshjälp. Ett krav skulle istället kunna vara, att trossamfundet skall vara berättigat till SST-stöd för att få avgiftshjälp, samtidigt som avgiftshjälpen är kostnadsfri för trossamfundet.

Sammanfattning

Danska Sjomanskyrkan i Göteborg och våra oregistrerade systerkyrkor i Småland, Stockholm och Skåne ser sig själv som en viktig del av demokratin och genom kyrkorna kan många nyanlända danskar komma i kontakt med andra danskar som kan hjälpa dem att etablera sig i det svenska samhället och få en snabbare integration. Danska Sjomanskyrkan i Göteborg utför även omfattande uppsökande arbete bland sjömän i svenska hamnar, men vi ser inte att sådan verksamhet erkänns i rapporten. Något som tidigare värnats genom bidrag från svenska staten till de nordiska sjömanskyrkorna.

Danska Sjomanskyrkan föreslår:

- Att det i det slutliga förslaget utarbetas en övergångsperiod för de mindre trossamfundet där de ges möjlighet att nå det minsta antalet medlemmar inom 3-4 år. Under övergångsperioden föreslår vi ett stöd som motsvarar deras storlek baserat på medlemstal och betjänade.

- *Att diakonalt arbete bland utsatta grupper på fartyg i svenska hamnar räknas till antalet som betjänas regelbundet, helst utan tanke på nationalitet, men minst för betjänade svenskar.*
- *Att i det slutliga betänkandet utarbetas ett förslag om hjälp för att registrera medlemmar genom möjligheten att ansluta sig digitalt till ett trossamfund med signatur genom Bankid. Kostnadsfritt för trossamfunden antingen genom ekonomiskt stöd eller skapandet av en gemensam internetportal.*
- *Att det i det slutliga betänkandet utarbetas ett förslag om likställande mellan stora och små trossamfund när det gäller avgiftshjälp, så att detta kommer att vara utan kostnad för varje trossamfund.*

På uppdrag av Dansk Sømandskirke i Göteborg

Lars Ulrich Kofoed

Sømandspræst, Dansk Sømandskirke i Göteborg